

**Durmuş Hocaoğlu**

## **“Son Derece Mühim” İki Hâdise**

*Yeniçağ*, “Analiz” ., 16 Ocak 2009, Cuma., s.06  
“Analiz” Sıra No: 734; 2009-006; Ocak-06

**YENİÇAĞ**

**NOT:** Bu yazının orijinal başlığı **“Mise En Scène”** olarak konmuşken, *Yeniçağ*’ın matbû metninde yukarıdaki başlık altında nşerolunmuş, dipnotlar metinden çıkarılmıştır — D.H.

Şu sırada Türkiye’nin ve Türklerin değil ama Hükûmet’in menfaati noktai nazarından bakıldığında – esâsen bu iki menfaat uzunca bir müddettir büyük bir uyuşmazlık ve zıtlık içindedir - kamuoyunun dikkatlerinin dağıtılmasında ciddî faydalar bulunmaktadır; el’ân yaşanmakta olan ve bütün zihinleri meşgul eden “son derece mühim” iki hâdisenin, şahsen, bu şekilde değerlendirilmesinin daha isâbetli olduğunu düşünmekteyim: İçeride Ergenekon’un onuncu dalga operasyonu ve dışarıda Filistin mes’alesi. Bu gibi, birçok hükûmetin mürâcaat ettiği ve aslında ‘sıradan’ sayılabilecek politik manevralar, tecrübe ile sâbittir ki, kitle psikolojisine uygun şekilde tatbîk edildiğinde çok iyi netîce verebilmektedirler. Kamuoyu, yâni, Gasset’nin diliyle ifâde edecek olursak, “*sayı ile ifade edilen, birbirlerinden ayırd edilemeyen “kitle-adam”ların, yâni “alelâde insan”ların toplamından oluşan ve tayin edici bir keyfiyete dönüşen yığın*”,<sup>[1]</sup> zannedildiğinden çok daha kolaylıkla te’sîr altına alınabilir ve onun şaşmaz zannedilen vicdânî olan mâşerî vicdan, bir mıknatısın saptırılması gibi, saptırılabilir ; çünkü...:<sup>[2]</sup>

Bir kitle tarafından açığa vurulan iyi veya fena duygular, abartılı ve basit olmak gibi iki kat özellik gösterir. Diğer birçok noktalarda olduğu gibi, bu noktada da kitle içindeki birey, ayrıntıyı kavramaktan aciz, ilkel bir yaratığa benzer. Eşyayı bir blok halinde, bütünüyle görür ve nüansları ayıramaz. *Kitle içinde bir duygunun aşırı hale gelmesi şöyle olur:*

Telkin ve yayılma yoluyla duygular büyük bir hızla yayıldığından, katılma sonucunda, o duygunun gücü büyük oranda artmış olur.

Kitle duygularının abartılması ve sadeliği, onları şüpheden ve kararsızlıktan uzak bulundurur. Kadınlar gibi, kitleler de hemen büyük aşırılıklara giderler. Ortaya atılan herhangi bir şüphe, derhal münakaşa kabul etmez bir gerçeğe çevrilir. Tek başına bulunan bir bireyde pek az belli olacak bir nefret duygusu, yahut uygun görmemek başlangıcı, kitle içinde bulunan bir bireyde vahşi ve yırtıcı bir kine çevirebilir.

Daha bir anlaşılır hâle getirmeğe çalışalım: Demokrasi’nin tanrısı olan Halk, çok küçük bir ekalliyet hariç, okumuş yazmışları ve hattâ kocaman kocaman ünvanlı akademisyenleri de dâhil, ekseri kaahırası îtibâriyle, “kitle-adam”lardan, yâni “alelâde insan”lardan müteşekkîl bir “yığın”dır ve çok kolaylıkla yönlendirilebilir – hele bu iki

düşünürün de bilmediği günümüz medyatik ortamında. “Çok küçük ekalliyet”in ise yine büyük bir kesri, sahnelenen oyunun bir parçası hâline gelir veya getirilir ve işbu “yığın” ince âyar tezgâhların açık ve savunmasız hedefi olur. İmdi, bu yığını teşkil eden kitle-adam, eşyayı bir “blok” hâlinde, bir “bütün” olarak görür, nüansları ayırdedemez, detayları kavrayamaz; hemen hemen herşeyi kabaca “şöyle birşey” olarak kavrar, kolay inanır, veya ‘inandırılabilir’, bir kere inandığında da inandığı şey kas katı bir inanca, bir tür dine dönüşür; kolay galeyana gelir, veya getirilir. Sahnenin ön tarafında bunlar olurken, Hükûmet, arka tarafta, kendi planlarını tatbîk etmek için eli kolu serbest kalmış olur.

Görüldüğü gibi, “mise en scène” hayli sâde ve basit, ama müessîr; esâsen müessiriyeti de büyük ölçüde işbu sâdelik ve basitlikle yakından alâkalı.

İmdi, benim memleketimde sahnelenen oyun bu; onun için de “yığın”ı, sahne arkasındaki gerçek oyundan uzak tutmak için, kuvvetle meşgul edecek iyi bir senaryo lâzım. Bence Ergenekon kısmı âzâmî îtibâriyle bundan ibâret ve Türkiye’nin ve Türklerin menfaatleri ile tam bir zıtlık, çatışma ve uyuşmazlık içinde olan Hükûmet’in menfaat(ler)i için de iyi bir tezgâh.

Filistin mes’elesine gelince; hâdisemiz bizim dışımızda gelişti, ama doğrusu şu âna kadar Hükûmet tarafından iyi kullanıldı – tabî yine, Türkiye’nin ve Türklerin menfaatlerine muhâlif, Hükûmet’in menfaatlerine muvâfık olacak şekilde.

... Pazar’a buluşuruz inşaallah; bir aksilik olmazsa....

[1] Ortega y. Gasset., *Küttelelerin İsyanı (La Rebelion De Las Masas)*., Çeviren: Nejat Muallimoğlu., Bedir Yayınevi., İstanbul, 1992., s.17

[2] Gustave le Bon., *Kitleler Psikolojisi*., Yayına Hazırlayan: Yunus Ender., Hayat Yayınları., İstanbul, Kasım 1997., s.44-45

